

Ο Αυτισμός από τη σκοπιά του Λογοθεραπευτή: «Μελέτη Περιστατικού»

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΜΑΡΤΣΑΚΗ ΜΑΡΙΑ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ: 10659

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ Π.

Θεωρητικό Μέρος

Τι είναι ο Αυτισμός;

Ο αυτισμός ανήκει στο φάσμα των σύνθετων νευροεξελικτικών διαταραχών οι οποίες αποκαλούνται Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές (Δ.Α.Δ.).

Στις Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές συνήθως παρατηρείται έκπτωση στους παρακάτω τομείς:

- Αμοιβαίες Κοινωνικές Συναλλαγές
- Επικοινωνία
- Γενική Συμπεριφορά
- Ενδιαφέροντα
- Δραστηριότητες

Στις Δ.Α.Δ. περιλαμβάνονται οι παρακάτω διαταραχές:

-Αυτισμός

-Σύνδρομο Asperger

-Διαταραχή Rett

-Παιδική Αποδιοργανωτική Διαταραχή

-Διάχυτη Αναπτυξιακή Διαταραχή μη
Προσδιορισμένη Αλλιώς

Ετυμολογική Σημασία του όρου “Αυτισμός”

➤ Ετυμολογικά ο όρος προέρχεται από την ελληνική λέξη «**εαυτός**» που σημαίνει «**εγώ ο ίδιος**». Ο Bleuler χρησιμοποίησε τη λέξη «αυτισμός» για να χαρακτηρίσει ένα σύμπτωμα στη σχιζοφρένεια του ενήλικα, που συνιστάται στο κλείσιμο στον εαυτό του, τη δυσκολία και την αδυναμία επικοινωνίας του με τους άλλους και στην απομάκρυνση του με την πραγματικότητα.

✦ Κατά μια άλλη εκδοχή, ο όρος «αυτισμός» μπορεί να προέρχεται από τη συναίρεση της λέξης «**αυτοερωτισμός**» που χρησιμοποιήθηκε στην ψυχανάλυση από τον Freud. Ακόμα και αν δεν πρόκειται για μια αυθεντική συστολή, είναι φανερό ότι ο αυτισμός είναι μια μορφή αυτοερωτισμού, εφόσον το «αυτό» προϋποθέτει μια επιστροφή της ορμής στον εαυτό.

Ιστορική Αναδρομή του όρου “Αυτισμός”

Το πρόβλημα της ορολογίας της διαταραχής απασχόλησε τους ερευνητές για αρκετά χρόνια.

- «παιδική σχιζοφρένεια»
- «πρώιμος νηπιακός αυτισμός»
- «παιδική ψύχωση»
- «αυτιστικές διαταραχές της συναισθηματικής επαφής»
- «πρώιμο παιδικό αυτιστικό σύνδρομο»
- Σήμερα χρησιμοποιείται ευρύτερα ο όρος «διαταραχές του φάσματος του αυτισμού»

Συμπτωματολογία του Αυτισμού

Οι ελλείψεις αφορούν στους βασικότερους τομείς της ανάπτυξης, όπως:

- Προσοχή
- Προφορικός Λόγος
- Κοινωνικές και Συναισθηματικές εκδηλώσεις
- Παιχνίδι
- Αισθητηριακή Επεξεργασία
- Επιλεκτική Προσοχή σε Ορισμένα χαρακτηριστικά των Ερεθισμάτων του Περιβάλλοντος ή Υπερεπιλεκτικότητα
- Γνωσιακές Λειτουργίες

Βασικά Χαρακτηριστικά του Αντισμού

- ❖ Διαταραχή της Κοινωνικής Αλληλεπίδρασης
- ❖ Διαταραχή της Επικοινωνίας
- ❖ Διαταραχή της Φαντασίας

Διαταραχή της Κοινωνικής Αλληλεπίδρασης

- Έλλειμμα ικανότητας να κατανέμουν και να κατευθύνουν την προσοχή – δεν δείχνουν πράγματα για να μοιράσουν το ενδιαφέρον τους.
- Έλλειμμα στην αναγνώριση συναισθηματικών καταστάσεων.
- Απόσυρση και αδιαφορία από τους άλλους.
- Παθητική αποδοχή των κοινωνικών προσεγγίσεων των άλλων.
- Κοινωνικό με ένα άτομο αλλά εμφανίζονται προβλήματα σε ομάδες.
- Υπέρ-τυπικό, ακατάδεκτο.

Διαταραχή της Επικοινωνίας

- Απουσία κάθε επιθυμίας για επικοινωνία.
- Επικοινωνία περιορισμένη στην έκφραση βασικών αναγκών.
- Επαναληπτική, μονόπλευρη επικοινωνία.
- Αποτυχία να αντιδρά στην ομιλία άλλων (δεν αντιδρά στο άκουσμα του δικού του ονόματος).
- Στερεότυπη και επαναλαμβανόμενη χρήση της γλώσσας.
- Αντιστροφή αντωνυμιών.
- Ιδιοσυγκρασιακή χρήση των λέξεων και εμφάνιση νεολογισμών.
- Αποτυχία να ξεκινήσει ή να διατηρήσει ομαλά μια συνομιλία.
- Προσωδικές ανωμαλίες.
- Σημασιολογικές / Εννοιολογικές δυσκολίες.

Διαταραχή της Φαντασίας

- Απουσία μίμησης παιχνιδιού και αδυναμία ανάπτυξης συμβολικού παιχνιδιού.
- Ικανότητα μίμησης των πράξεων των άλλων, αλλά με ελλιπή κατανόηση του νοήματος τους και του σκοπού τους.
- Έλλειψη στρατηγικών για την κατανόηση των σκέψεων και επιθυμιών των άλλων.
- Χειρισμός παιχνιδιών απλώς για αισθητηριακούς λόγους.
- Περιορισμένο παιχνίδι προσποίησης, επαναληπτικό και απομονωμένο.

*Άλλα Χαρακτηριστικά Γνωρίσματα του
Αυτισμού*

Σωματικά Χαρακτηριστικά

- ❖ Δεν έχουν προβλήματα μεταβολισμού, αναπνευστικά ή κυκλοφορικά προβλήματα.
- ❖ Ως προς το βάρος και το ύψος αναπτύσσονται κανονικά.
- ❖ Τα αισθητήρια όργανα δεν παρουσιάζουν ελαττώματα, άσχετα αν δεν γίνεται σωστή επεξεργασία των ερεθισμάτων.
- ❖ Το σώμα των περισσότερων παρουσιάζει μια λειτουργική δυσκαμψία και προβλήματα στον κινητικό συντονισμό.
- ❖ Σε σχέση με τα παιδιά που δεν έχουν αυτισμό, παρουσιάζουν επιληπτικές κρίσεις σε μεγαλύτερη συχνότητα.

Νοητικά Χαρακτηριστικά

- Η αδυναμία των αυτιστικών παιδιών για επικοινωνία εμποδίζει την εκτίμηση των νοητικών τους ικανοτήτων. Συνήθως φαίνονται ότι έχουν χαμηλότερη νοημοσύνη απ' αυτή που διαθέτουν.
- Υπολογίζεται ότι το **25%** των αυτιστικών παιδιών έχουν σχεδόν **κανονική νόηση**. Τα περισσότερα παρουσιάζουν ελαφρά ή μέτρια καθυστέρηση και ένα μικρό ποσοστό είναι βαριά καθυστερημένα.
- Από ψυχολογικές εξετάσεις και κλινικές παρατηρήσεις επιβεβαιώνεται ότι τα αυτιστικά παιδιά **έχουν καλή μνήμη**.

Κλείσιμο στον εαυτό του

✓Το αυτιστικό παιδί φαίνεται να ζει στον δικό του κόσμο. Δεν ενδιαφέρεται για τα πρόσωπα και τα αντικείμενα του περιβάλλοντος του.

✓Αναζητάει την μοναξιά και παίζει μόνο του.

✓Όταν γίνεται προσπάθεια επικοινωνίας μαζί του οι αντιδράσεις του είναι αγχώδεις και πολλές φορές έντονες.

✓Μπορεί να επικοινωνήσει με τους ενήλικες κυρίως μέσω του παιχνιδιού.

Ανάγκη Αμεταβλητότητας

- ❖ Η προσκόλληση του, στο μόνιμο, το αμετάβλητο είναι παθολογική κατάσταση, που ξεπερνάει κάθε όριο και το εμποδίζει να κοινωνικοποιηθεί.
- ❖ Το αυτιστικό παιδί αισθάνεται μεγάλη αγωνία μπροστά στις αλλαγές και αντιδρά έντονα. Στις αλλαγές προσώπων, που ασχολούνται μαζί του ή των αντικειμένων που του ανήκουν, κραυγάζει, δαγκώνεται, χτυπιέται.
- ❖ Η αλλαγή, του ωραρίου, της σειράς των ενεργειών, του συνηθισμένου δρομολογίου το επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό.
- ❖ Όλα τα αυτιστικά παιδιά είναι **άτομα ρουτίνας**.

Γλωσσική επικοινωνία

- Η εξέλιξη της γλώσσας είναι **καθυστερημένη**, σε σύγκριση με την κοινωνική εξέλιξη.
- Από τα αυτιστικά παιδιά, άλλα μιλούν και άλλα όχι. Αυτά που δεν μιλούν ή δεν μίλησαν ποτέ ή προσπάθησαν στην αρχή να αρθρώσουν λέξεις, σταμάτησαν την προσπάθεια μέσα στα δύο πρώτα χρόνια της ζωής τους, όταν αναδιπλώθηκαν στον εαυτό τους. Αυτά που μιλούν προφέρουν πρώτα τα **ουσιαστικά** και αργότερα τα **ρήματα**.
- Καθυστέρηση παρατηρείται στα βοηθητικά ρήματα «έχω» και «είμαι». Λένε ευκολότερα και συχνότερα «όχι» και «ναι».
- Η λέξη είναι συνάρτηση του πράγματος που ονομάζει και γι' αυτό δύσκολα καταλαβαίνει αφηρημένους όρους, αν και συνήθως τους απομνημονεύει και τους επαναλαμβάνει.

❖ Ο λόγος του είναι μονότονος και άρρυθμος.
Δε χρησιμοποιεί το εγώ (ά πρόσωπο).

❖ Μιλάει για τον εαυτό του σε β' πρόσωπο.
Χαρακτηριστική είναι η **ηχολαλία** του.

❖ Επαναλαμβάνει μηχανικά τα λόγια των άλλων και πολλές φορές μετά από πάροδο χρόνου.

❖ Στην ερώτηση απαντάει με την ίδια ερώτηση.

❖ Δυσανασχετούν στη δυνατή φωνή και αποφεύγουν τον συνομιλητή που τα κοιτάζει στα μάτια.

Συναισθήματα

➤ Το αυτιστικό παιδί δείχνει **ψυχρό και ανέκφραστο** στις εκδηλώσεις αγάπης των άλλων. Δεν εκδηλώνει την ευχαρίστησή του για ότι του αρέσει. Δέχεται απλώς το αρεστό αντικείμενο με παγερή έκφραση, χωρίς ούτε ένα χαμόγελο. Η δυσαρέσκειά του εκδηλώνεται με κραυγές, χτυπήματα άσκοπες κινήσεις ή και παλινδρόμηση.

➤ Έχει συναισθηματική αστάθεια και συχνές μεταπτώσεις από την ηρεμία στις έντονες εκδηλώσεις, από την ευχαρίστηση στο άγχος και τις φωνές.

Αισθήματα

□ Τα περισσότερα αυτιστικά παιδιά, ενώ δεν παρουσιάζουν ελαττώματα στα αισθητήρια όργανά τους, αντιδρούν με παράξενο τρόπο στα ερεθίσματα που δέχονται με τις αισθήσεις.

□ Διερευνούν το περιβάλλον κυρίως με την αφή, την όσφρηση και τη γεύση. Ως προς την **αφή** προτιμούν τα μαλακά αντικείμενα. Άλλα δέχονται το χάδι και άλλα δεν δέχονται ούτε το παραμικρό άγγιγμα.

□ Στη **θερμοκρασία** δεν είναι πολύ ευαίσθητα και γι' αυτό δεν φαίνονται να δυσφορούν από το κρύο στη ζέστη. Επίσης είναι ανθεκτικά στον πόνο, σε σημείο που να αυτοτραυματίζονται, χωρίς να δείχνουν ευαισθησία.

□ Ως προς την **όραση**, ενώ συνήθως αδιαφορούν για το δυνατό φως, προτιμούν τις επιφάνειες που λαμπιρίζουν, τα φωτεινά παιχνίδια και τις ανακλάσεις του φωτός.

□ **Στερεοτυπικές Κινήσεις**

- Αμφιταλαντεύσεις
- Κινήσεις Κεφαλιού
- Κινήσεις Χεριών
- Βάδισμα
- Μορφασμοί

Συχνότητα Εμφάνισης του Αυτισμού

- Όλες οι έρευνες επισημαίνουν την υπεροχή του αυτισμού στα **αγόρια σε σχέση με τα κορίτσια**, αναλογία 3:1

- Τα κορίτσια με αυτισμό παρουσιάζουν περισσότερα σοβαρά μειονεκτήματα σε όλες σχεδόν τις ελεγχόμενες ικανότητες από ότι τα αγόρια με αυτισμό.

- Η συχνότητα όλων των Δ.Α.Δ. ανέρχεται σε 60/10,000
- Κάθε **20 λεπτά** γεννιέται και 1 παιδί με αυτισμό στη ΑΜΕΡΙΚΗ.
- Κάθε **2,5 ώρες** γεννιέται και 1 παιδί με αυτισμό στην ΕΛΛΑΔΑ.
- Είναι η πιο γρήγορα εξαπλούμενη αναπτυξιακή διαταραχή στις ΗΠΑ.

Αιτιοπαθογενετικές Προσεγγίσεις

- ❖ Γενετικά Αίτια
- ❖ Οργανικά Αίτια : Ασθένειες – Τραυματισμοί
- ❖ Χρωμοσωμικές Ανωμαλίες
- ❖ Ψυχογενή Αίτια
- ❖ Βιοχημικά Αίτια
- ❖ Ενοχοποίηση του εμβολίου MMR

Διάγνωση του Αυτισμού

Διαγνωστική ομάδα

- Παιδοψυχίατρος
- Ψυχολόγος
- Ειδικός παιδαγωγός
- Λογοθεραπευτής
- Εργοθεραπευτή
- Κοινωνικός λειτουργός

Διαγνωστική Διαδικασία

- ✓Λήψη Ιστορικού.
- ✓Γενική Εξέταση και Άμεση Παρατήρηση.
- ✓Διεξοδική εξέταση του παιδιού με χρήση Σταθμισμένων Κλιμάκων.
- ✓Χρήση Διαγνωστικών Κριτηρίων.

ΕΞΕΤΑΣΗ ΜΕ ΣΤΑΘΜΙΣΜΕΝΕΣ ΚΛΙΜΑΚΕΣ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- **WISC-III**
- ΚΛΙΜΑΚΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΥΤΙΣΜΟΥ GILLIAM (GARS)
- PEP-R TEST
- C.A.R.S.
- C.H.A.T.
- **M-CHAT**
- ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΤΕΣΤ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΓΜΕΝΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ, ΤΥΠΟΥ E-2
- ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΑΙΔΙΟΥ ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ
- Ages and Stages Questionnaire
- BRIGANCE Screens
- Child Development Inventories
- Parents' Evaluation of Developmental Status
- κλίμακα Bayley scales II
- Australian Scale for Asperger ' s Syndrome
- **Autism Screening Questionnaire (ASQ)**

ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΟ ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ

- ΟΠΤΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ
- ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ
- ΓΝΩΣΤΙΚΟΣ – ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ
- ΓΝΩΣΤΙΚΟΣ – ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ
- ΜΙΜΗΣΗ
- ΟΠΤΙΚΗ ΜΝΗΜΗ
- ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΜΝΗΜΗ
- ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΜΝΗΜΗ
- ΛΕΠΤΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
- ΟΠΤΙΚΟ-ΚΙΝΗΤΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Διαγνωστικά Κριτήρια

- DSM-IV – Αυτιστική Διαταραχή
- DSM-IV – Διαταραχή Asperger
- ICD-10 – Αυτιστική Διαταραχή
- ICD-10 – Διαταραχή Asperger

- ❖**DSM-V**- Διαταραχές του Φάσματος του Αυτισμού → **2013**
  - Ήπια
  - Μέτρια
  - Σοβαρή

Διαφορική Διάγνωση του Αυτισμού

✓Σχιζοφρένεια

✓Νοητική Στέρηση

✓Σχιζοειδής Προσωπικότητα

✓Κώφωση

✓Κατατονικά Χαρακτηριστικά

Θεραπεία του Αυτισμού

❖ Τα Αυτιστικά Παιδιά θα γίνουν **Αυτιστικοί Ενήλικες**.

❖ Η βελτίωση εξαρτάται από τη σοβαρότητα της διαταραχής, από το νοητικό δυναμικό, το επίπεδο λόγου, την εκπαίδευση και το περιβάλλον.

❖ Η πρώιμη παρέμβαση είναι καθοριστικής σημασίας. **Όσο νωρίτερα τόσο καλύτερα..... αλλά, ποτέ δεν είναι αργά!!!**

Πρόγραμμα Δομημένης Εκπαίδευσης TEACCH

Στόχοι TEACCH

✓Ο στόχος της δομημένης προσέγγισης είναι η κατανόηση του περιβάλλοντος από τα άτομα με αυτισμό. Το δομημένο περιβάλλον ανταποκρίνεται καλύτερα στον ιδιαίτερο τρόπο σκέψης των ατόμων με αυτισμό.

✓Όταν οι λειτουργίες του κάθε χώρου στο περιβάλλον είναι σαφείς τότε οι απαιτήσεις είναι κατανοητές από τα άτομα που καλούνται να ανταποκριθούν σε αυτό.

✓Επιπλέον, το οργανωμένο περιβάλλον είναι προβλέψιμο και διευκολύνει την προσαρμογή των ατόμων με αυτισμό σε αυτό.

Μέθοδοι της δομημένης διδασκαλίας TEACCH

• Η δόμηση του περιβάλλοντος της τάξης

Η περιγραφή που ακολουθεί περιορίζεται στους χώρους μιας τάξης για παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας. Κάθε περιοχή διδασκαλίας θα πρέπει να είναι **οριοθετημένη με οπτική σαφήνεια**. Η φυσική οριοθέτηση επιτυγχάνεται με διάφορα μέσα, όπως έπιπλα (τραπέζι, θρανία, καρέκλες, ντουλάπες), λωρίδες από χαρτί κολλημένες στη μέση ενός θρανίου ή στο πάτωμα. Με αυτόν τον τρόπο, ο χώρος για κάθε δραστηριότητα είναι οπτικά οριοθετημένος και βοηθά τα παιδιά με αυτισμό να συνδέσουν τον **κάθε χώρο της τάξης** τους με **συγκεκριμένες δραστηριότητες**.

- περιοχή της μετάβασης
- χώρος της διδασκαλίας 1-1
- χώρος για την αυτόνομη εργασία
- χώρος για τις ομαδικές δραστηριότητες
- χώρος του παιχνιδιού, της χαλάρωσης και της ψυχαγωγίας
- Χώρος φαγητού

① 読書で学ぶための読書コーナー。机の間に余裕を確保して学習するための机が配置されている。

② 教員と生徒のコミュニケーションのスケジュールも掲げるボードである。

③ リラクゼーションコーナーまで、ソファコーナーも組み込めるビデオコーナーである。

• Το ατομικό ημερήσιο πρόγραμμα δραστηριοτήτων

✓Το ατομικό πρόγραμμα δραστηριοτήτων είναι εξατομικευμένο και ημερήσιο. Με ένα τέτοιο πρόγραμμα δίνονται **πληροφορίες στα παιδιά με αυτισμό για ό,τι προηγείται και ό,τι ακολουθεί.**

✓Η μετάβαση από τον ένα χώρο σε ένα άλλο θα πρέπει να γίνεται πάντα από τον χώρο μετάβασης με το μεταβατικό αντικείμενο και όχι τυχαία ή όποτε θέλει το παιδί με αυτισμό.

- ΈΝΑ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΠΟΡΕΙ** - Τουαλέτα
ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ: - Φαγητό
- Ελεύθερο παιχνίδι - Εξωτερικές δραστηριότητες
- Δουλειά με τον δάσκαλο - Ατομική εργασία
- Δομημένο παιχνίδι (αξιοποιούμε τα ενδιαφέροντα του παιδιού) - Κολατσιό
- Ατομική εργασία - Επιστροφή στο Σπίτι

RITA

- Reunião
- Sala de aula
- Lavar os dentes
- Computador
- Terapia de Fala
- Sala de aula

RAFAELA

- Reunião
- Sala de aula
- Lavar os dentes
- Aprender
- Reunião
- MC
- Lavar as mãos
- Lanchar
- Carrinho

MIGUEL

- Reunião
- Computador
- MC
- Lavar as mãos
- Lanchar
- Recreio
- Trabalhar
- Almoço

MILTON

- Reunião
- Aprender
- MC
- Lavar as mãos
- Lanchar
- Recreio
- Sala de aula
- Almoço

JOÃO

- Reunião
- Trabalhar
- MC
- Lavar as mãos
- Lanchar
- Recreio
- Computador
- Almoço

GUSTAVO

- Reunião
- Biblioteca
- MC
- Lavar as mãos
- Lanchar
- Recreio
- Trabalhar
- Almoço

- Το ατομικό σύστημα εργασίας → αφορά κάθε δραστηριότητα ξεχωριστά

Βοηθά το παιδί να προσεγγίσει με σύστημα την εργασία που κάνει. Αυτή η “μαθημένη” στρατηγική προωθεί την ανεξαρτησία.

Σε ένα πλήρες σύστημα εργασίας περιέχονται οι εξής πληροφορίες για το μαθητή με αυτισμό:

- α) ποια δουλειά θα κάνει
- β) πόση δουλειά θα κάνει
- γ) πώς γνωρίζει ότι τελείωσε
- δ) τι θα κάνει αφού τελειώσει αυτή τη δραστηριότητα.

Readiness Color - Concepts

Color sort into soap containers

Package colored fish

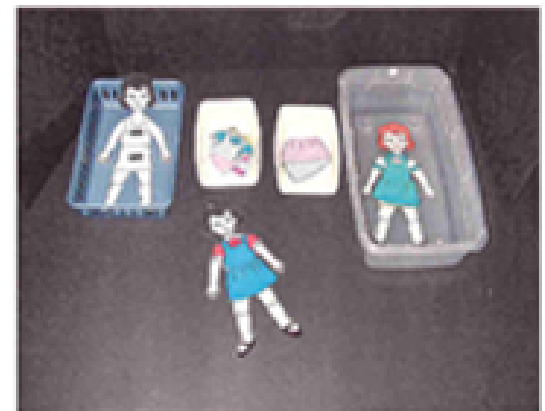
Package colored chips

Package colored clothespins

File pictures behind corresponding color tabs

Match clothing by color

Συστήματα Επικοινωνίας με Ανταλλαγή Εικόνων PECS

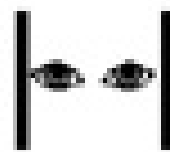

- Χρησιμοποιεί κυρίως εικόνες και μαθαίνει στα άτομα που το χρησιμοποιούν να πλησιάζουν και να δείχνουν την **εικόνα του αντικειμένου που επιθυμούν** στον «σύντροφο επικοινωνίας», με στόχο την ανταλλαγή της εικόνας με το αντικείμενο.
- Με αυτόν τον τρόπο το άτομο ξεκινά τη διαδικασία επικοινωνίας με συγκεκριμένα αποτελέσματα μέσα σε ένα κοινωνικό πλαίσιο.

I want

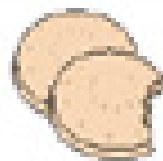
I see

thank you

drink

biscuit

apple

cake

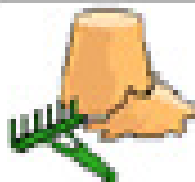
crisps

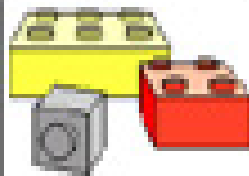
banana

book

sand

bricks

pens

farm

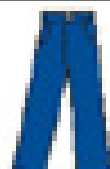
puzzle

shoe

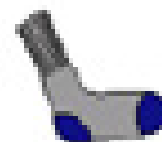
jumper

trousers

coat

sock

hat

suction mouth

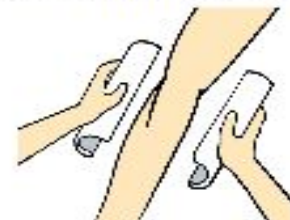
pain in throat

thirsty

take splints off

go away

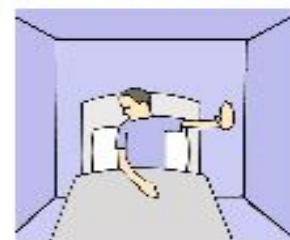
hot

cold

leave me alone

don't touch

adjust mask

I love you

change channel

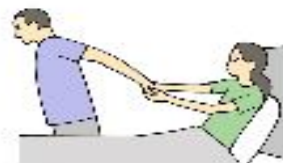
blurred vision

intravenous

stay with me

want to go home

Γλωσσικό Πρόγραμμα ΜΑΚΑΤΟΝ

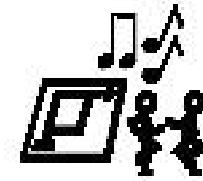
- Αποτελείται από ένα βασικό λεξιλόγιο που περιέχει **450 έννοιες** και το οποίο είναι χωρισμένο σε **8 αναπτυξιακά στάδια**.
- Για τη διδασκαλία του χρησιμοποιείται η πολυαισθητηριακή προσέγγιση, εφόσον **συνδυάζει** τη χρήση προφορικής ομιλίας, νοημάτων και γραπτών συμβόλων.
- Το μέγεθος του λεξιλογίου είναι **εσκεμμένα περιορισμένο**, για να μην επιβαρύνει τη μνήμη και ο σχεδιασμός του επιτρέπει στα άτομα να **μαθαίνουν προοδευτικά το λεξιλόγιο** με το δικό τους προσωπικό ρυθμό και σύμφωνα με τις προσωπικές επικοινωνιακές τους ανάγκες.
- **Βοηθούν** ιδιαίτερα στον τομέα της δόμησης της γλώσσας και τους **διευκολύνουν** να κατανοήσουν τα μέρη του λόγου που την αποτελούν.

Amy Hopkin likes to do computers on Wednesday

she likes writing letters, playing games and going on the Internet

Leisure Activities

Talk

to

friends,

listen

to

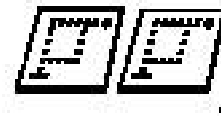
music

and

play

games

in the

social centre

Go

to

town

at

the

weekend.

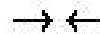
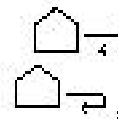

Go

out

on

trips.

Join

a

club

Άλλες Μορφές Θεραπείας Αυτισμού

✓Φαρμακευτική Παρέμβαση

✓Ο Ρόλος της Μουσικής στην αντιμετώπιση της συμπεριφοράς και την αγωγή του Αυτιστικού Παιδιού

Πρακτικό Μέρος

1^ο Περιστατικό

Ο Άκης έχει διαγνωσθεί με Διάχυτη Αναπτυξιακή Διαταραχή (Δ.Α.Δ.), με απουσία της Νοητικής Στέρευσης. Η Λογοθεραπευτική παρέμβαση ξεκίνησε όταν ο Άκης ήταν 3,5 ετών και συνεχίζει μέχρι τώρα 7 ετών.

ΠΡΙΝ

- απουσία βλεμματικής επαφής και ομιλίας
- διάσπαση προσοχής και η στερεοτυπία κινήσεων ήταν έντονη
- ευαισθησία στους ήχους και μια έντονη άρνηση στο άγγιγμα
- άγνοια στις ενέργειες και στο γνωστικό του επίπεδο
- λέξεις που άρθρωνε και επικοινωνούσε: μαμά, μπαμπά, τσίχλα, μπράβο, να, μη
- τεστ άρθρωσης πραγματοποιήθηκε μετά από αρκετές συνεδρίες, ώστε το περιστατικό να έχει "αποκτήσει" όσον το δυνατόν περισσότερους ήχους στην ομιλία του. Απουσίαζαν τα εξής φωνήματα και συμπλέγματα: σ, ζ, ψ, ξ, θ, δ, τζ, τσ, κ, γ, φ, φτ, χν, χτ, ρ και συμπλέγματα «ρ».
- ακόμα διαπιστώθηκε δυσκολία στην γραφοκινητικότητα.

ΜΕΤΑ

- υπάρχει βλεμματική επαφή, το παιδί δέχεται το άγγιγμα.
- Στο άκουσμα των ήχων δεν αντιδράει αρνητικά μόνο όταν ακούει ήχους που είναι ευχάριστοι σε αυτών, σε αντίθετη περίπτωση η αντίδραση δεν είναι πολύ έντονη.
- Επάρκεια γνώσεων στις ενέργειες και στο γνωστικό του επίπεδο
- γράφει και διαβάζει δισύλλαβες και τρισύλλαβες λέξεις
- περιγραφή και σειροθέτηση των εικόνων

➤ η άρθρωση του περιστατικού αυτή βελτιώθηκε στο μέγιστο βαθμό

2^ο Περιστατικό

Στον Γιώργο η διάγνωση που έχει γίνει είναι Αυτισμός, Διάσπαση Προσοχής – Υπερκινητικότητα και παρουσιάζει Ελαφριά Νοητική Στέρση. Κρίθηκε αναγκαία η χορήγηση φαρμακευτικών σκευασμάτων μετά από λίγο χρονικό διάστημα σε σχέση με τη διάγνωση. Ο Γιώργος είναι τώρα 10,5 ετών και κάνει Λογοθεραπείες 1,5 χρόνο με τη συγκεκριμένη Λογοθεραπεύτρια. Παρακολουθεί Εργοθεραπεία και μαθήματα με Ειδική Παιδαγωγό.

ΠΡΙΝ

- ❖ γνώριζε τα σχήματα, χρώματα, αντίθετα
- ❖ μετρίου βαθμού στερεοτυπία κινήσεων και επιθετικότητα
- ❖ Δεν γνώριζε την έννοια των ενεργειών και την αναπαράστασή τους, καθώς και τα φρούτα, λαχανικά, μέρη σπιτιού, συναισθήματα, ρούχα, γράμματα, αριθμούς.
- ❖ Δεν σχημάτιζε μια ολοκληρωμένη πρόταση Y-P-A
- ❖ δεν άρθρωνε καθόλου τα εξής φωνήματα και συμπλέγματα: δ, θ, σ, ζ, ψ, ξ, τζ, τσ, φτ, χθ, χν, χτ, πλ, κλ, φλ, γλ, γε, γι, κε, κι και το φώνημα ρ με τα συμπλέγματά του.

ΜΕΤΑ

- ❖ αρθρώνει όλα τα συριστικά φωνήματα καθώς και το φώνημα ρ. Στα συμπλέγματα του ρ γίνεται η σωστή τοποθέτηση αυτήν την χρονική περίοδο.
- ❖ γνωρίζει πλέον τις ενέργειες και το γνωστικό του επίπεδο είναι αρκετά υψηλό
- ❖ χρήση προτάσεων με Y-P-A μέσα από την περιγραφή εικόνων
- ❖ συλλαβίζει δισύλλαβες και τρισύλλαβες λέξεις
- ❖ Η στερεοτυπία κινήσεων και η επιθετικότητα με τη χορήγηση φαρμακευτικής αγωγής έχει περιοριστεί.
- ❖ Αποκτά αυθόρμητη ομιλία, η οποία έχει να κάνει με τις καθημερινές του ανάγκες

3^ο Περιστατικό

Ο Μάνος διαγνώσθηκε με Αυτισμό, Υπερκινητικότητα και Ελαφριά Νοητική Στέρση. Δεν του έχει χορηγηθεί Φαρμακευτική Αγωγή (άρνηση γονέων). Το περιστατικό έχει δουλέψει και γνωρίζει άφουγα το PECS. Ξεκίνησε Λογοθεραπεία (μετά το PECS) σε ηλικία 7 ετών και συνεχίζει έως και τώρα που είναι 8 ετών.

ΠΡΙΝ

- έντονη επιθετικότητα και προς τον εαυτό του (χτυπήματα στο κεφάλι) και προς στους άλλους
- εμμονές με ορισμένα αντικείμενα, όπως τα γυαλιά του ηλίου ή μωπίας. Η εμμονή δεν είναι απαραίτητο ότι συνεπάγεται αρνητική συμπεριφορά προς τα συγκεκριμένα αντικείμενα
- Αυτά που γνώριζε με την επίδειξη με κάρτες, χωρίς να μπορεί να τα αρθρώσει σωστά είναι τα εξής: τα χρώματα, σχήματα, γράμματα, αριθμούς, συναισθήματα, επαγγέλματα, ζώα και ενέργειες
- Οι λέξεις που χρησιμοποιεί είναι μαμά, μπαμπά, τσίσα
- δεν κάνει χρήση προτάσεων με Y-P-A και δεν έχει σχεδόν καθόλου ομιλία.

ΜΕΤΑ

- Στην αρχή της Λογοθεραπείας δεν συνεργαζόταν. Για την ολοκλήρωση κάθε συνεδρίας ήταν αναγκαίο να απομακρύνεται ένα μεγάλο μέρος από τα αντικείμενα του γραφείου γιατί του προκαλούσαν αναστάτωση και επιθετικότητα
- Όσον αφορά το γνωστικό του επίπεδο αυτήν τη χρονική περίοδο γίνεται προσπάθεια εκτός από την επίδειξη καρτών να γίνεται και άρθρωση έστω και με μόνο δισύλλαβες λέξεις (επανάληψη της λέξης που ακούει)
- Μετά από αυτό θα επιτευχθεί και η πραγματοποίηση του τεστ άρθρωσης.

4^ο Περιστατικό

Ο Γιάννης έχει διαγνωσθεί με Σύνδρομο Asperger και Διάσπαση Προσοχής, χωρίς Νοητική Στέρση. Το περιστατικό παρακολουθεί και μαθήματα Εργοθεραπείας. Η Λογοθεραπεία του σε ηλικία 5,5 ετών έως και τώρα που είναι 6,6 ετών.

ΠΡΙΝ

- ✓προ-γραφικά προβλήματα
- ✓Δεν γνώριζε αριθμούς, γράμματα, σχήματα, χρώματα, αντίθετα, μέρες και συναισθήματα
- ✓Είχε γενικά φτωχό λεξιλόγιο σε σχέση με την ηλικία του και δεν έκανε πρόταση με Y- P - A
- ✓Με το τεστ άρθρωσης διαπιστώθηκε ότι δεν άρθρωνε δ, θ, σ (σε τελική θέση), ψ, ξ, ρ και τα συμπλέγματά του, λια, και, θια, φτ, χθ, βν, χτ.

ΜΕΤΑ

- ✓έχει διορθώσει το προ-γραφικό του πρόβλημα, μπορεί και γράφει
- ✓Γνωρίζει πλέον αριθμούς, γράμματα, σχήματα, χρώματα. Τα αντίθετα, συναισθήματα και ενέργειες "δουλεύονται" σε αυτό το στάδιο της Λογοθεραπείας
- ✓Η διάσπαση προσοχής περιορίστηκε όσον το δυνατόν περισσότερο
- ✓Ο συλλαβισμός (δισύλλαβες και τρισύλλαβες) καθώς και η σωστή τοποθέτηση των φωνημάτων γίνεται τώρα αλλά σταδιακά
- ✓Ο εμπλουτισμός του λεξιλογίου του συνεχίζεται μέσα από την περιγραφή των εικόνων

Ευχαριστώ Πολύ